

[Indenrigsministeren]

Jeg glad for at kunne konstatere, at det ikke denne gang er foregået i hviskehøjde, og det har måske også gjort, at vi fik lidt mere ud af den i år, end vi fik sidste år.

Pernille Frahm (SF):

Jeg takker da for ministerens venlige afrunding og anerkendelse af, at det kan være godt med en debat som den, vi har haft i dag.

Jeg er enig med ministeren i, at det er en god og nyttig ting, at kommunerne får mulighed for at lånefinansiere en del af deres aktiviteter, men forudsætningen for os i SF må altså være, at kommunerne så over bloktilskuddet får mulighed for at finansiere afviklingen af lånet, og at man ikke begynder at tvinge kommunerne ud i at skulle lånefinansiere driften af deres aktiviteter.

Ministeren bemærkede, at det går godt for den danske økonomi, og det er velsagtens rigtigt på nogle områder. Det går jo godt ude i kommunerne i år, bl.a. fordi en del ekstraordinære beløb er kommet ind i kommunernes kasser, f.eks. en afregning af indkomstskatten for 1992, som har været positiv, og en efterregulering af budgetgarantien for 1992 og 1993, som også har været positiv. Jeg er ikke bekendt med, at man endnu ved, hvordan det kommer til at se ud næste år, tværtimod har jeg indtil nu kun hørt ting, der tyder på, at kommunerne vil komme til at mangle penge næste år. Alligevel står vi altså nu med et resultat, der tyder på, at regeringen vil satse på at holde økonomien på samme niveau, som man har gjort i år, dvs. ingen skattestigninger, og at man ikke skal forvente sig noget ekstra, men det vil altså give svære problemer i kommunerne, hvis man skal leve op til bare en smule af de forventninger, de har fået efter regeringsskiftet, og dem har regeringen som sagt selv været arkitekten bag.

Jeg er enig med ministeren i, at det er godt, at vi kan blive enige om nogle ting herinde, men jeg vil altså fremover anbefale folk, der påhører taler fra repræsentanter for regeringens partier, at de medbringer en lommeregner eller skærper syvtabellen, for det ser ud til, at kun sådan ca. en syvendedel af, hvad regeringen i tide og utide render rundt og lover, har den tænkt sig at holde, når det virkelig kommer til stykket.

Med den afsluttende bemærkning skal jeg selvfølgelig anbefale SF's dagsordensforslag til vedtagelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 45 af Pernille Frahm (SF) (se foran) forkastedes, idet 10 (SF) stemte for, 102 (S, KF, V, FP, CD, RV, KRF og Bente Juncker (UP)) imod.

Forslag om motiveret dagorden nr. D 46 af Torben Rechendorff (KF), Erik Larsen (V) og Ole Donner (FP) (se foran) forkastedes, idet 50 (KF, V og FP) stemte for, 70 (S, SF, CD, RV, KRF og Bente Juncker (UP)) imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

17) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 84:

Forslag til folketingsbeslutning om dansk deltagelse i den internationale maritime embargo mod det tidligere Jugoslavien.

Af forsvarsministeren (Hans Hækkerup).
(Fremsat 24/3 94).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling**Anna-Marie Hansen (S):**

Hver gang der indløber meldinger om våbenhvile og om, hvordan det bliver lettere at få nødhjælpsforsyninger frem til flere af de belejrede byer i Bosnien, stiger håbet om en snarlig afslutning på den forfærdelige krig i det tidligere Jugoslavien, men en snarlig afslutning fortøner sig ud i det uvisse, fordi vi samtidig med disse meldinger erfarer, at belejringerne strammer til andre steder og kampene fortsætter med uændret eller endog større styrke, mens der forhandles mellem de tre parter i det tidligere Jugoslavien.

Denne situation nødvendiggør en fortsat effektiv håndhævelse af den internationale blokade som et led i de mange andre bestræbelser på at få konflikten løst og undgå, at krigen breder sig.

[Anna-Marle Hansen]

Den maritime del af blokaden, som vi behandler i forslaget i dag, kan Socialdemokratiet tilslutte sig. Vi er enige i, at Danmark på ny bør yde sit bidrag til den maritime embargo mod det tidligere Jugoslavien i henhold til FN's Sikkerhedsråds resolutioner, som fremgår af beslutningsforslag nr. B 84. Vi er enige i, som der står i den skriftlige fremsættelse, at det er vigtigt, at vi fra dansk side viser vilje til at yde vores bidrag i bestræbelserne på at få en effektiv blokade, der også på dette område kan være en hjælp til at opnå en løsning på konflikten i det tidligere Jugoslavien.

Vi kan derfor tilslutte os, at Danmark bidrager med korvetterne »Peter Tordenskiold« og »Olfert Fischer« i den planlagte deltagelse i flådestyrken i Adriaterhavet, som har til opgave at håndhæve FN's sanktioner mod det tidligere Jugoslavien.

Socialdemokratiet finder det også rimeligt og nødvendigt, at orlogsfartøjerne har de nødvendige midler til at håndhæve blokaden og til at forsvare sig med militære midler, såfremt der skulle opstå situationer, hvor dette måtte blive nødvendigt. Desuden er vi enige i, at der ikke bør være værnepligtige besætningsmedlemmer om bord.

Socialdemokratiet giver hermed sit samtykke til, at Danmark fremover i perioder kan bidrage med en korvet i den internationale maritime embargo mod det tidligere Jugoslavien, så længe det er nødvendigt at opretholde embargoen, så længe forholdene i området ikke er væsentligt ændret og opgaven løses inden for rammerne af de i beslutningsforslaget nævnte sikkerhedsrådsresolutioner.

Den planlagte deltagelse i 1994 og deltagelse fremover vil ikke medføre væsentlige merudgifter og kan derfor i lighed med sidste gang afholdes inden for forsvarsbudgettets rammer.

Helge Adam Møller (KF):

Det Konservative Folkeparti kan støtte forslaget. Vi finder, det er rigtigt, at Danmark deltager med to korvetter – først med »Peter Tordenskiold« i et par måneder og senere med »Olfert Fischer« – i blokaden i Adriaterhavet, hvis den stadig væk – og det er den desværre nok – er aktuel i de kommende 4-5 måneder.

Vi synes, det er rigtigt, at Danmark deltager, fordi det er en af de veje, der kan være med til at løse konflikten, og fordi det er i overens-

stemmelse med den holdning, som FN's Sikkerhedsråd har vedtaget, og som også Danmark har bakket op bag. Vi synes også, det er rigtigt, fordi Danmark – i hvert fald i perioder hvert år – leverer orlogsfartøjer til den stående Atlanterhavsflåde, og når den flåde det sidste års tid har befundet sig i Adriaterhavet, må det være rigtigt, at Danmark fuldt og helt deltager side om side med sine NATO-allierede, når der er vigtige opgaver, der skal løses. Ingen tvivl om det!

Jeg synes også, det er rigtigt, at regeringen lægger op til, at vi allerede i dag bestemmer, at hvis situationen skulle opstå igen om et halvt år, når dette beslutningsforslag er udløbet, behøver regeringen ikke at få Folketingets samtykke en gang til, hvis ellers forudsætningerne er som beskrevet i forslaget; det vil Det Konservative Folkeparti i hvert fald godt give samtykke til.

Den eneste ting – og vi synes ikke, det er en lille ting – vi er kede af, er den meget klare sætning om, at der ikke vil være værnepligtige besætningsmedlemmer om bord på nogen af de to skibe; det drejer sig typisk om en 8–10 mand ud af besætningen på knap 100 mand.

Vi har tidligere haft den debat i Folketinget, og jeg ønsker ikke at lægge skjul på, at Det Konservative Folkeparti er meget ked af den udvikling, der nu har gjort, at de få værnepligtige, der er om bord på orlogsfartøjer, ikke også får muligheden for at udøve et stykke praktisk FN-arbejde til gavn for verdensfreden, hvis de har den rigtige uddannelse og frivilligt melder sig til det.

Det er vi modstandere af. Vi kan ikke ændre det i øjeblikket, men får vi muligheden senere hen, vil vi gøre det.

Svend Aage Jensby (V):

Det er vel, ligesom der i det tidligere Jugoslavien mere end nogen sinde er tegn på, at denne skrækelige krig kan bringes til ophør. Lad os håbe det, men det er ikke sket endnu, og derfor vil vi fra Venstres side naturligvis også tilsiige dette beslutningsforslag støtte.

Vi har oplevet, hvorledes danske soldater, dansk politi og en række frivillige fra forskellige organisationer i lang tid har udført et overordentlig prisværdigt stykke arbejde i det tidligere Jugoslavien, og det har skabt respekt om Danmark i international sammenhæng.

[Svend Aage Jensby]

Det, forsvarsministeren her lægger op til, er, at den danske bistand til at håndhæve embargoen dernede som et væsentligt element i fredsprocessen nu skal forlænges ved, som der står i bemærkningerne, at lade »Peter Tordenskiold« og »Olfert Fischer« deltage i Adriaterhavet.

Det er nævnt tidligere, at disse skibe er en del af Atlanterhavsflåden, og at i hvert fald en del af den er forlagt midlertidigt til Adriaterhavet, hvorfor det ikke vil betyde større omkostninger. Lidt omkostninger er der forbundet med det, men det tager vi med, dog er det væsentligt for os, at der trods alt skal være tale om merudgifter inden for rimelighedens grænser; men det er nødvendigt at fortsætte sanktionerne, og derfor er vi med.

Vi er også tilhængere af, som der lægges op til, at regeringen fremover kan sende fredsbevarende bidrag – korvetter eller andre skibe – derned, men vi er meget kede af, at der ikke er værnepligtige besætningsmedlemmer om bord. Jeg undrede mig lidt, da jeg hørte den socialdemokratiske ordfører hilse netop det element i beslutningsforslaget meget velkommen, for sidste år, da vi behandlede beslutningsforslag nr. B 99, husker jeg, at den socialdemokratiske ordfører var tilfreds med, at der var værnepligtige med, men at det dog var frivilligt for de værnepligtige; det princip tilsluttede vi os også.

Nu går man altså et skridt videre og hilser det særdeles velkommen, at der slet ingen værnepligtige er med. Jeg går ud fra – og det håber jeg forsvarsministeren kan bekræfte – at det ikke er et principskifte, vi her er inde på, for Venstre mener, at det er utrolig vigtigt for hele forsvarsviljen, at værnepligtige, der har den fornødne uddannelse, også deltager i operationer som denne.

Jeg håber, det er et sammentræf af tilfældigheder, der gør, at man altså lige på disse skibe har tilstrækkeligt stampersonel til at løse opgaven, og at der ikke ligger andet i det, for hvis det er tilfældet, tager vi afstand fra, at man ikke benytter værnepligtige.

Men bortset fra denne bemærkning, som jeg håber giver forsvarsministeren anledning til at aflive min frygt, kan vi tilslutte os forslaget.

Pelle Voigt (SF):

Folketinget behandler dette forslag fra for-

svarsministeren i en situation, hvor vi må konstatere, at vi endnu er meget langt fra noget, man kunne kalde en endelig løsning på konflikten i Eksjugoslavien. Flere konflikter ligger og lurur i Makedonien og i den albanskbefolkede provins Kosovo, og der er stadig en række mildest talt uløste problemer i forholdet mellem Kroatien og Serbien.

I det hele taget er Jugoslavien stadig væk den krudttønde, som det hele tiden har været, og ud fra et pessimistisk synspunkt kan man frygte, at vi endnu kun har set begyndelsen af en meget blodig og ubehagelig konflikt.

I den situation er det lykkeligt og et positivt tegn, at det virker, som om FN's stadig klarere politik og stadig øgede beslutsomhed i Eksjugoslavien nu er ved at give konkrete resultater. Det har vi set i den indgåede våbenhvileaftale omkring Sarajevo, hvor udviklingen har ført til, at de hidtil relativt passive stormagter USA og Rusland aktivt gik ind i en løsning af problemerne i Eksjugoslavien, noget, der desværre synes at være en temmelig afgørende forudsætning for, at FN's forsøg på at skabe varige løsninger på problemerne og tilvejebringe forudsætninger for varige løsninger i form af våbenhviler kan lykkes.

Det er ikke nogen hemmelighed, at SF i forhold til den danske politik i Jugoslavien på en række punkter har forholdt sig kritisk. Vi har altid været af den opfattelse, at militær magt-anvendelse – også militær magtanvendelse fra FN's side – skulle overvejes meget omhyggeligt, at der skulle være klare, præcise formål, hvis Danmark skulle deltage i en militær magtudøvelse, og at der skulle være tale om en klar og tydeligt udformet politik fra FN's side for at sikre en dansk deltagelse. Ud fra det princip har SF stemt for en række aktioner og for en ganske omfattende dansk deltagelse i fredsbevarende operationer i det tidligere Jugoslavien og på andre punkter forholdt sig afvisende.

Med hensyn til dette forslag må vi sige, at vi er klart positive. Det er vores opfattelse, at målet for embargoen er klart, og at embargoen er rigtig. Vi kan naturligvis, som den socialdemokratiske ordfører var inde på, i en senere situation komme ud for, at hele embargopolitikken ændrer sig, at der i forbindelse med en øget fredeliggørelse af situationen i Eksjugoslavien skal ske en gradvis ophævelse af embargo bestemmelser, som kan få os til at gen-

[Pelle Voigt]

overveje vores deltagelse og i det hele taget FN's politik i forhold til nogle af disse områder, men på nuværende tidspunkt må vi meget klart sige, at vi finder, det er rigtigt, at Danmark bidrager på den måde, som forsvarsministeren her foreslår, til at opretholde embargoen mod det såkaldte Restjugoslavien.

Jeg skal endelig sige, at det er med særlig tilfredsstillelse, vi har set, at regeringen nu går ind for det synspunkt, som SF hidtil har stået alene med i disse debatter, nemlig at flådens orlogsskibe ikke skal anvendes som praktikpladser for værnepligtige under uddannelse i forbindelse med de aktioner, vi har at gøre med her. Det er en yderligere glæde for os, når vi stemmer for dette forslag, at regeringen på dette punkt har ændret sin opfattelse, og at det klart understreges i forslaget, at værnepligtige ikke længere deltager i aktioner af den art, som der her er tale om.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Jeg kan forstå hr. Pelle Voigts glæde her til sidst i talen over, at regeringen og regeringspartierne nu følger det synspunkt, som SF har haft igennem mange år, om, at værnepligtige i søværnets skibe skal være afskåret fra – også selv om de har modtaget den nødvendige uddannelse, og selv om de selv melder sig frivilligt – at deltage i FN-arbejde. Det er klart, man glæder sig, når ens egne synspunkter får støtte.

Men jeg vil godt spørge hr. Pelle Voigt: Hvordan hænger det sammen med, at hr. Pelle Voigt inden for den sidste uge i tv klart og tydeligt har gjort sig til talsmand for, at man anvender værnepligtige – altså under deres første samlede uddannelse – eksempelvis til i stort omfang at bevogte militære ammunitions- og våbendepoter? Det er vel ikke nogen egentlig uddannelse, det er vel snarere en gavntjeneste. Hvordan hænger de to ting sammen, vil jeg spørge hr. Pelle Voigt.

(Kort bemærkning).

Pelle Voigt (SF):

Hr. Helge Adam Møller rejser her et spørgsmål, som ligger klart uden for rammerne af den debat, vi har her i dag, men jeg skal da på grund af min umådelige venlighed og tolerance forsøge mig med et svar på spørgsmålet.

For det første tager hr. Helge Adam Møller fejl i sin udlægning af SF's synspunkt i denne sag. Vi mener, at når folk er færdiguddannede, når de er færdige med deres værnepligtstjeneste, og når de er færdige til at indgå i mobiliseringsstyrken, så skal de naturligvis kunne rekrutteres til fredsbevarende opgaver både i flåden, i hæren og – hvis det bliver aktuelt – i flyvevåbnet. Hvad vi har været modstandere af, var, at folk, der ikke var færdiguddannede og ikke havde plads i mobiliseringsstyrken, kunne anvendes, at man, mens man stadig var under uddannelse, kunne anvendes i operationer af denne art. Så her tager hr. Helge Adam Møller altså for det første fejl.

For det andet er det jo sådan, at man for at indtræde i mobiliseringsstyrken skal have en uddannelse; det er ideen med værnepligten. Grunden til, at vi har værnepligt, er jo, at folk skal gennemgå en militær uddannelse, og i denne militære uddannelse indgår faktisk vagttjeneste som en betydelig del og i nogle tilfælde måske mere vagttjeneste, end godt er. Men vi ser ikke noget forkert i, at folk, der skal lære at gå på vagt – i den udstrækning der ikke er tale om et misbrug af vagttjenesten – faktisk anvendes til at holde vagt ved noget, som rettelig bør bevogtes, frem for fuldstændig ligegyldige vagtopgaver rundt omkring, hvor der ikke er noget at bevogte.

Jeg tror, hr. Helge Adam Møller henviste til mine udtalelser til pressen. Som et eksempel på dette her – et meget gammelt eksempel, sådan at jeg ikke hænger nogen nulevende personer ud – kan jeg nævne, at min far i sin tid, da han aftjente sin værnepligt, brugte mange måneder på at bevogte Istedløven, hvilket han og hans efterfølgere på posten på daværende tidspunkt syntes var en ganske besynderlig måde at aftjene deres værnepligt på.

Niels Højland (FP):

Da vores ordfører, fru Annette Just, ikke kan være til stede, skal jeg kort fremføre partiets synspunkter.

Det har jo igennem den seneste tid været fremme i pressen, at en fredsafslutning i det tidligere Jugoslavien aldrig har været så nært forestående, som den er nu, og at mulighederne for fred i hvert fald aldrig har været bedre end nu. Det kan man jo så håbe på er tilfældet; min personlige tro er, at det ulmer mange ste-

[Niels Højland]

der. Det er vel også sådan, at det er pressen, der bestemmer fokuseringen på, hvor krigshandlingerne foregår, og så bliver det også omverdenens opfattelse af, hvor krigen er, og hvor stor og hvor grim den er i det område. Jeg tror, der stadig væk foregår slemme ting og krigshandlinger i det tidligere Jugoslavien, som vi måske ikke får øjnene op for, og som vi ikke ser på grund af pressens fokusering. Men man kan jo håbe på, at krigen nærmer sig sin snarlige afslutning.

Fremskridtspartiet har tidligere støttet en embargo her, og det vil vi også være med til i dette tilfælde på trods af, at der er mange, der diskuterer, hvor meget en embargo i grunden er værd, og hvor meget den gavner. Men man kan jo håbe på, at den kan gavne, at krigens afslutning nærmer sig, og at man virkelig får en afslutning på den hæslelige krig i det tidligere Jugoslavien. Den ulmer, og den kan hurtigt blusse op igen, men Fremskridtspartiet vil støtte forslaget, som det foreligger.

Arne Melchior (CD):

CD's forsvarsordfører, hr. Svend Aage Jensen, har måttet lægge sig med feber. Jeg skal derfor på hans og gruppens vegne oplyse, at CD helhjertet støtter dette forslag fra forsvarsministeren.

Jeg benytter lejligheden til at glæde mig over, at det tydeligvis kan ske med et samlet Folketing bag beslutningen, og det er en given ting, at det må gælde for det forudsete halvår, men også for en forlængelse af perioden, dersom dette skulle vise sig nødvendigt.

Jeg skal slutte med at benytte lejligheden til – det kan ikke gøres for tit – at salutere for de enheder i det danske forsvar, der er efterspurgt, og som til enhver tid udfylder de opgaver, der bliver pålagt dem, på en måde, som tjener formålet, og som tjener den danske befolkning.

Altså fuld tilslutning fra CD.

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Da De Radikales ordfører, hr. Jørgen Estrup, ikke kan være til stede, skal jeg på De Radikales vegne give tilslutning til forslaget.

Også på Kristeligt Folkepartis vegne kan jeg give tilslutning. Vi tilslutter os forslaget helt og fuldt og mener, at det er nødvendigt, at vi også påtager os vores del af opgaverne, så længe der er behov for det dernede.

Forsvarsministeren (Hans Hækkerup):

Jeg vil gerne takke for den brede tilslutning, der har været til forslaget. Det er jo altid glædeligt, når det lykkes at komme i en situation, hvor vi ser et enigt Folketing, og netop med spørgsmål, der har en sådan betydning som dette her, er det ekstra vigtigt med den brede opbakning.

Der var et enkelt spørgsmål, som blev berørt i debatten, og det var spørgsmålet om anvendelse eller ikkeanvendelse af værnepligtige. Her vil jeg godt understrege, at korvetternes besætning under udsendelsen vil blive sammensat i overensstemmelse med de tilkendegivelser, som jeg fremkom med under forarbejderne til ændringen af personelloven i november og december 1993, og de principper, der blev fastlagt i bemærkningerne til denne lovændring. Der vil således ikke være værnepligtige om bord og ej heller fast personel, der i forbindelse med overgangsordningen har meldt fra til deltagelse i FN-operationer, hvor magtanvendelse ud over selvforsvar er autoriseret.

De funktioner, som normalt på en korvet varetages af værnepligtige, vil blive besat med hjemsendt personel med den relevante uddannelse, altså folk, som har aftjent deres værnepligt, men som nu bliver ansat på en korttidskontrakt med henblik på den aktuelle mission.

Afslutningsvis skal jeg så blot sige, at jeg ser frem til et konstruktivt udvalgsarbejde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Forsvarsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

18) Første behandling af lovforslag nr. L 220: